

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO za DIGITALNO PREENBRAZBO

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA
INFORMACIJSKO DRUŽBO

Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana

T: 01 555 58 48
E: gp.irsid@gov.si
www.irsid.gov.si

POROČILO
O DELU INŠPEKTORATA ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO
V LETU 2023

Ljubljana, februar 2024

KAZALO

1. UVOD	2
2. ORGANIZACIJA IN KADRI IRSID	2
3. DELOVANJE PRED USTANOVITVIJO IRSID	3
4. PREGLED DELA IRSID V LETU 2023	4
4.1 Dostopnost spletišč in mobilnih aplikacij	4
4.1.1 Izvajanje nadzorov	5
4.1.2 Nadzori po metodi za poenostavljeno spremljanje spletišč	9
4.1.3 Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč	10
4.1.4 Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij	11
4.1.5 Izjava o dostopnosti	11
4.1.6 Drugo delovanje na področju ZDSMA	12
4.2 Elektronska identifikacija in storitve zaupanja	12
5. ZAKLJUČNE UGOTOVITVE	13
5.1 Realizacija načrta dela in strateških usmeritev	14
5.1.1 Sistemski inšpekcijski nadzori, ki so bili začeti v letu 2023	14
5.1.2 Sistemski inšpekcijski nadzori, ki so bili začeti v letu 2022	15
5.2 Sklep	16

1. UVOD

Inšpektorat za informacijsko družbo (v nadaljnjem besedilu: IRSID) je organ v sestavi Ministrstva za digitalno preobrazbo (v nadaljnjem besedilu: MDP).

IRSID je kot samostojen organ pričel operativno delovati 1. 4. 2023 z imenovanjem vršilca dolžnosti glavnega inšpektorja. IRSID izvaja naloge inšpekcijskega nadzora z namenom varovanja javnega interesa ter interesov pravnih in fizičnih oseb. Inšpektorji svoje naloge opravljajo tako, da pri izvrševanju svojih pooblastil posegajo v delovanje zavezancev le v obsegu, ki je nujen za zagotovitev učinkovitega inšpekcijskega nadzora. Inšpektorji IRSID izvajajo inšpekcijske nadzore nad izvajanjem predpisov, ki:

- urejajo osebno elektronsko identiteto, ki jo dodeli Republika Slovenija;
- urejajo sredstva elektronske identifikacije, s katerimi se dokazuje ta elektronska identiteta, ter na tej elektronski identiteti temelječo shemo elektronske identifikacije;
- urejajo devet storitev zaupanja, pri čemer je poudarek na kvalificiranih storitvah zaupanja;
- urejajo ukrepe za zagotovitev dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.

Temeljni predpisi, katerih izvajanje nadzoruje, so Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (v nadaljnjem besedilu: Uredba eIDAS), Zakon o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (v nadaljnjem besedilu: ZEISZ) in Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (v nadaljnjem besedilu: ZDSMA).

Nadzor se izvaja po uradni dolžnosti na podlagi načrta dela. Načrt dela je sprejet na podlagi usmeritev in prioritet katere je potrdil MDP in vključujejo lastno presojo na podlagi poznavanja področja nadzora, zahteve Evropske komisije ter načrtovanih prejetih pobud ali drugih informacij, ki kažejo na morebitne nepravilnosti.

Na področju ZDSMA se nadzori izvajajo v državnih organih, organih lokalnih skupnosti, ter pri drugih osebah javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje. Ko gre za nadzore nad izvajanjem Uredbe eIDAS in ZEISZ, se nadzori izvajajo tudi pri zavezancih izven javnega sektorja.

Na podlagi 2. odstavka 51. člena ZEISZ vodi IRSID tudi nacionalni zanesljivi seznam ponudnikov kvalificiranih storitev zaupanja v Republiki Sloveniji v skladu z 22. členom Uredbe eIDAS.

V skladu z 2. in 3. odstavkom 9. člena ZDSMA je naloga IRSID, da z objavami v medijih in na svojih spletnih straneh, z izdajo publikacij in na predstavitvah, na konferencah ter drugih prireditvah spodbuja večjo ozaveščenost zavezancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij o zagotavljanju dostopnosti. Poleg tega je naloga IRSID, da spodbuja lastnike spletišč in mobilnih aplikacij, ki niso zavezanci po tem zakonu, ponujajo pa zmogljivosti in storitve, ki so na voljo javnosti ali se zanje opravljajo, da v čim večjem obsegu upoštevajo zahteve glede dostopnosti.

V skladu s svojimi pooblastili lahko inšpektorji vodijo tudi prekrškovne postopke.

2. ORGANIZACIJA IN KADRI IRSID

IRSID ima v svoji sestavi 4 zaposlene, in sicer inšpektorja, sekretarko, svetovalca ter vršilca dolžnosti glavnega inšpektorja, ki vodi inšpektorat.

V IRSID so bile v začetku leta 2023 zaposlene tri osebe od tega dve z inšpekcijskimi pooblastili. V začetku oktobra 2023 pa se jim je pridružila še ena javna uslužbenka.

Naloge so deljene na inšpekcijske zadeve na področju elektronske identifikacije, kvalificiranih storitev zaupanja, dostopnosti spletišč in dostopnosti mobilnih aplikacij ter na upravne zadeve s področja vodenja zanesljivega seznama po 22. členu Uredbe eIDAS in ozaveščanja zavezancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij o zagotavljanju dostopnosti, reševanja pravnih dilem, medresorskega usklajevanja predpisov in nudenja pravne pomoči deležnikom na trgu.

Delo IRSID je poleg klasičnega inšpekcijskega nadzora izpolnjevanja določb iz pristojnosti nadzora, tudi edukativno, kjer se v času inšpekcijskega nadzora izpostavijo primeri dobrih praks oz. primernih rešitev.

Zaposleni v okviru svojih nalog spremljajo spremembe, razvoj in novosti s področja nadzora. Udeležujejo se tudi izobraževanj na seminarjih, delavnicah oz. konferencah. Program izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja temelji na znanju s področja dela in je pripravljen v skladu s finančnimi zmožnostmi, in kriteriji, ki so bili določeni za izvajanje programa v tekočem letu.

Nezadostna kadrovska zasedba: IRSID je na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij konec leta 2022 uspel zaposliti inšpektorja in svetovalca, ter konec leta 2023 javno uslužbenko na delovnem mestu sekretar, zato so potrebe na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij ob predpostavki, da se obseg dela ne bo širil, zadovoljive. Potrebno je poudariti, da se v letu 2024 izteče drugo poročevalno obdobje na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, vsako odstopanje od zahtev Evropske Komisije pa bo Republika Slovenija morala izčrpno obrazložiti.

Poleg navedenega je inšpektor na področju nadzora kvalificiranih storitev zaupanja (t.j. v.d. glavnega inšpektorja) že v sredini leta 2017 (EU Uredba eIDAS) prevzel v nadzor dodatnih osem kvalificiranih storitev zaupanja ter v nadaljevanju marca 2020 od Ministrstva za javno upravo tudi vodenje nacionalnega zanesljivega seznama zaupanja. V nadaljevanju je v sredini leta 2021 skladno z določili ZEISZ prevzel tudi pristojnosti nadzornega organa za elektronsko identifikacijo. V letu 2024 se pričakuje uveljavitev spremembe Uredbe eIDAS (eIDAS 2.0), ki bo obseg nalog na tem področju povečala za približno 66%.

V letu 2024 je predviden tudi prevzem nekaterih nadzornih naloge na področju upravljanja podatkov in umetne inteligence, zato ocenjujemo, da bi se z realizacijo vsaj dveh dodatnih zaposlitev stanje izboljšalo, čeprav še vedno ne bi bilo optimalno, saj je področje nadzora na področju umetne inteligence izredno kompleksno.

3. DELOVANJE PRED USTANOVITVIJO IRSID

Začetek nadzora na področju elektronskega podpisa sega v leto 2000, ko je bil 23. 6. 2000 objavljen Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu. Pooblastila za nadzor je imel takratni Inšpektorat za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto, ki je bil umeščen na Ministrstvu za gospodarstvo in nato na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. Nadzor je ohranil vse do 15. 4. 2013, ko je bil ukinjen. Od takrat pa do leta 2016 je bil nadzor nad elektronskim podpisom v pristojnosti takratnega Direktorata za informacijsko družbo na takratnem Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. Po 1. 7. 2016 je stopila v veljavo Uredba o izvajanju Uredbe (EU) o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (Uradni list RS, št. 46/16; v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba), ki je v prvem odstavku 3. člena določila, da je pristojni organ za izvajanje Uredbe eIDAS in te Izvedbene uredbe, ministrstvo pristojno za informacijsko družbo, ki je odgovorno tudi za izvajanje nadzornih nalog v skladu s 17. členom Uredbe eIDAS. Z uveljavitvijo Uredbe eIDAS se je tudi povečal obseg inšpekcijskega nadzora, in sicer iz ene na devet kvalificiranih storitev zaupanja. Nadzor se je vršil na Direktoratu za informacijsko družbo, ki je bil umeščen na Ministrstvo za javno upravo. Od oktobra 2019 do avgusta 2021 se je nadzor vršil v takratni Upravi Republike Slovenije za informacijsko varnost. Obseg nadzora se je razširil iz devetih storitev zaupanja še na področje dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, informacijske varnosti ter vodenja zanesljivega seznama. Z objavo ZEISZ 23. 7. 2021 pa se je obseg nadzora razširil še na področje elektronske identifikacije.

Na podlagi spremembe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državni upravi (ZDU-10), ki ga je Državni zbor sprejel 3. 2. 2023 in sprememb ter dopolnitev Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 25/23 z dne 23. 2. 2023), je MDP od Ministrstva za javno upravo prevzelo naloge s področij: informacijske družbe, elektronskih komunikacij, informatizacije državne uprave, upravljanja informacijsko-komunikacijskih sistemov in zagotavljanja elektronskih storitev javne uprave, zagotavljanja delovanja državnega portala e-Uprava, varnih predalov ter centralne storitve za spletno prijavo in elektronski podpis.

Na podlagi sprememb in dopolnitev Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 25/23) oziroma reorganizacije organov v sestavi ministrstev je IRSID prevzel javne uslužbenke Inšpektorata za javni sektor, ki so opravljali delo Inšpekcije za informacijsko družbo (v nadaljevanju IID), dokumentacijo, opremo, zbirke podatkov in evidence, ki se nanašajo na delovna področja IID.

4. PREGLED DELA IRSID V LETU 2023

Pregled dela IRSID v letu 2023 vsebuje pregled delovanja od ustanovitve do konca koledarskega leta, kot tudi pregled delovanja od začetka leta 2023 do ustanovitve IRSID.

Temeljni predpisi za katere ima IRSID pooblastilo za inšpekcijski nadzor:

- Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (Uradni list RS, št. 30/18, 95/21 – ZInfV-A, 189/21 – ZDU-1M in 18/23 – ZDU-1O),
- Pravilnik o določitvi vzorca izjave o dostopnosti glede skladnosti spletišč in mobilnih aplikacij z zahtevami glede dostopnosti in o metodologiji spremljanja skladnosti spletišč in mobilnih aplikacij (Uradni list RS, št. 34/19),
- Izvedbeni sklep komisije (EU) 2018/1524 z dne 11. oktobra 2018,
- Izvedbeni sklep komisije (EU) 2018/2048 z dne 20. decembra 2018,
- Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES in
- Zakon o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 – ZDU-1M in 18/23 – ZDU-1O).

IRSID je v letu 2023 opravil **196 inšpekcijskih sistemskih nadzorov**, in sicer 190 na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij in 6 na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja. Poleg tega je izvedel tudi 8 nadzorov na podlagi prejetih prijav.

OPRAVLJENI PREGLEDI		
Št.	PODROČJE NADZORA	Število nadzorov
1.	Dostopnost spletišč in mobilnih aplikacij	190
2.	Elektronska identifikacija in storitve zaupanja	6
3.	Prijave	8

Na dan 31. 12. 2023 je imel IRSID odprtih 207 zadev.

4.1 Dostopnost spletišč in mobilnih aplikacij

Na področju ZDSMA je bilo v letu 2023 izvedenih 190 inšpekcijskih nadzorov, in sicer 137 po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, 33 po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč in 20 po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij.

Področje nadzora: ZDMSA		
Št.	Vrsta pregleda	Število nadzorov
1.	Poenostavljena metoda za spremljanje spletišč	137

2.	Poglobljena metoda za spremljanje spletišč	33
3.	Poglobljena metoda za spremljanje mobilnih aplikacij	20

Na dan 31. 12. 2023 je imel IRSID odprtih 179 zadev na področju ZDSMA, in sicer 140 nadzorov po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, 25 nadzorov po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč in 14 nadzorov po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij.

Področje nadzora: ZDMSA		
Št.	Vrsta pregleda	Število nadzorov
1.	Poenostavljena metoda za spremljanje spletišč	140
2.	Poglobljena metoda za spremljanje spletišč	25
3.	Poglobljena metoda za spremljanje mobilnih aplikacij	14

140 odprtih zadev pri nadzorih opravljenih s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč, sestavlja 137 nadzorov opravljenih v letu 2023, 2 nadzora opravljena v letu 2022 in 1 nadzor, opravljen v letu 2021.

25 odprtih zadev pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje spletišč, sestavlja 13 nadzorov opravljenih v letu 2023 in 12 nadzorov opravljenih v letu 2022.

14 odprtih zadev pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje mobilnih aplikacij, sestavljajo zgolj nadzori, ki so bili opravljeni v letu 2023.

4.1.1 Izvajanje nadzorov

Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 z dne 11. oktobra 2018, v prilogi 1 določa obseg nadzorov in metode spremljanja, ki ga morajo opraviti države članice. Za nadzor sta predvideni poenostavljena in poglobljena metoda za spremljanje spletišč in mobilnih aplikacij. Za nadzor spletišč sta predvideni tako poenostavljena kot poglobljena metoda, za nadzor mobilnih aplikacij pa zgolj poglobljena metoda. Število spletišč in mobilnih aplikacij, ki se spremljajo v vsakem obdobju spremljanja, se izračuna na podlagi števila prebivalcev države članice.

V prvem in drugem obdobju spremljanja (2020/21 in 2022) je znašala velikost vzorca za poenostavljeno spremljanje spletišč 2 na 100 000 prebivalcev in 75 spletišč, kar je za Slovenijo pomenilo 117 nadzorov na obdobje. V naslednjih obdobjih spremljanja (tudi v letu 2023) znaša najmanjša velikost vzorca za poenostavljeno spremljanje spletišč 3 na 100 000 prebivalcev in 75 spletišč, kar za Slovenijo pomeni 138 nadzorov na obdobje oz. leto.

Velikost vzorca za poglobljeno spremljanje spletišč znaša 5 % velikosti vzorca za poenostavljeno spremljanje in 10 spletišč, kar za Slovenijo pomeni 17 nadzorov letno (ob manjšem vzorcu za poenostavljeno spremljanje v preteklih obdobjih je bila tudi kvota za poglobljeno spremljanje manjša, in sicer 16).

Velikost vzorca za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij znaša 1 na 1 000 000 prebivalcev in 6 mobilnih aplikacij, kar za Slovenijo pomeni 8 nadzorov na letni ravni (v prvem obdobju je bila predvidena zmanjšana kvota, ki je znašala 4 nadzore).

Pri izbiri vzorca za spletišča mora biti porazdelitev raznolika, reprezentativna in geografsko uravnovežena. ZDSMA se uporablja za državne organe, organe samoupravnih lokalnih skupnosti in osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje (v nadaljnjem besedilu: zavezanci).

Metodo poenostavljenega spremljanja spletišč se uporablja za odkrivanje primerov neskladnosti s podsklopom zahtev iz standardov in tehničnih specifikacij iz člena 6 Direktive (EU) 2016/2102. Metoda poenostavljenega spremljanja vključuje preizkuse, povezane z vsako izmed zahtev glede zaznavnosti, delovanja, razumljivosti in robustnosti iz člena 4 Direktive (EU) 2016/2102. S preizkusi se spletišča preiščejo glede neskladnosti. Pri izvajanju nadzorov s poenostavljeno metodo spremljanja IRSID uporablja predvsem ročno analizo, pomaga pa si tudi z uporabo avtomatiziranih orodij. Namen poenostavljenega spremljanja je z različnimi preizkusi v čim večji razumni meri zajeti naslednje potrebe po dostopnosti za uporabnika:

- uporaba brez vida,
- uporaba z omejenim vidom,
- uporaba brez zaznavanja barv,
- uporaba brez sluha,
- uporaba z omejenim sluhom,
- uporaba brez sposobnosti govora,
- uporaba z omejeno sposobnostjo upravljanja z roko ali omejeno močjo,
- potreba po zmanjšanju možnosti sprožitve foto občutljive epilepsije,
- uporaba z omejeno kognitivno sposobnostjo.

IRISD uporablja tudi metodo poglobljenega spremljanja, s katero se temeljito preveri, ali spletišče oziroma mobilna aplikacija izpolnjuje vse zahteve iz standardov in tehničnih specifikacij iz 6. člena Direktive (EU) 2016/2102. Metoda poglobljenega spremljanja v vzorcu preveri vse korake postopkov, pri čemer upošteva najmanj privzeto zaporedje za dokončanje postopka. Z metodo poglobljenega spremljanja se ocenijo najmanj interakcija z obrazci, kontrolniki vmesnika in pogovorna okna, potrditve vnosa podatkov, sporočila o napaki in druge povratne informacije, ki nastanejo z uporabniško interakcijo, kadar je to mogoče, ter obnašanje spletišča ali mobilne aplikacije pri spreminjanju nastavitev ali izbor. Poglobljena metoda spremljanja lahko po potrebi vključuje preizkuse uporabnosti, kot sta opazovanje in analiziranje, kako osebe z različnimi oviranostmi zaznavajo vsebino spletišča ali mobilne aplikacije in kako zapletena je zanje uporaba sestavnih delov vmesnika, kot so navigacijski meniji ali obrazci.

Pri vseh nadzorih se poleg tehničnih zahtev preverja tudi izjava o dostopnosti spletišča oz. mobilne aplikacije. Pri pregledu se preveri naslednjih 7 točk:

1. Spletišče ali mobilna aplikacija vsebuje izjavo o dostopnosti.
2. Izjava o dostopnosti vsebuje pojasnilo o tistih delih vsebine, ki niso dostopni, in o razlogih za takšno nedostopnost, ter navedbo nadomestnih možnosti.
3. Izjava o dostopnosti vsebuje opis mehanizma za zagotavljanje povratnih informacij iz 8. člena ZDSMA in povezavo nanj.
4. Izjava o dostopnosti vsebuje informacije o inšpekcijskem nadzoru iz 10. člena ZDSMA in povezavo na spletno stran pristojnega nadzornega organa.
5. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki upravljalce spletišča obvestijo, da spletišča ali mobilne aplikacije zavezanca niso skladne z zahtevami glede dostopnosti iz 5. člena ZDSMA.
6. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki zaprosijo za informacije glede vsebin spletišč in mobilnih aplikacij iz drugega odstavka 3. člena ZDSMA ter za informacije, ki v skladu z oceno o nesorazmernem bremenu iz 6. člena ZDSMA niso objavljene v dostopni obliki.
7. Izjava je bila posodobljena v zadnjem letu.

IRISD je za potrebe pregledovanja spletišč in mobilnih aplikacij oblikoval dva dokumenta, kjer klasificira odkrite napake za statistične analize in večjo preglednost. Vsaka napaka v obeh dokumentih vsebuje različne dodatne informacije, ki so specifične glede na posamezno napako in opis, ki bolj podrobno opisuje napako.

Dokument, ki obravnava napake, odkrite pri pregledovanju spletišč s poglobljeno ali poenostavljeno metodo, napake označuje z črko N in zaporedno številko napake:

- N1: SLIKA BREZ ALTERNATIVNEGA BESEDILA
- N2: SLIKA Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM
- N3: POVEZAVA BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM BESEDILOM

- N4: POVEZAVA, KI VSEBUJE SLIKO JE BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM
- N5: PRAZNA POVEZAVA
- N6: IFRAME BREZ NASLOVA 6
- N7: IFRAME BREZ USTREZNEGA NASLOVA
- N8: ISKALNO POLJE BREZ GUMBA ZA ODDAJO
- N9: ISKALNO POLJE BREZ USTREZNEGA DOSTOPNEGA IMENA
- N10: ISKALNO POLJE BREZ OBRAZCA
- N11: ISKALNO POLJE BREZ USTREZNIH OZNAČB
- N12: ELEMENT OBRAZCA BREZ USTREZNIH OZNAČB
- N13: GUMB Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM
- N14: GUMB BREZ DOSTOPNEGA IMENA
- N15: SPLETNA STRAN BREZ USTREZNEGA NASLOVA
- N16: SPLETNA STRAN BREZ NASLOVOV
- N17: PRAZEN NASLOV
- N18: NI FUNKCIJE USTAVLJANJA MENJAJOČE SE VSEBINE
- N19: MOŽNOST PRESKAKOVANJA PONAVLJAJOČIH SE VSEBIN NI ZAGOTOVLJENA (ne obstaja nobena od možnosti)
- N20: MOŽNOST PRESKAKOVANJA PONAVLJAJOČIH SE VSEBIN NI ZAGOTOVLJENA (obstaja povezava »skoči do osrednje vsebine« vendar ni prva)
- N21: MOŽNOST PRESKAKOVANJA PONAVLJAJOČIH SE VSEBIN NI ZAGOTOVLJENA (povezava ne deluje)
- N22: NEZADOSTEN KONTRAST BESEDILA (navadno besedilo)
- N23: NEZADOSTEN KONTRAST BESEDILA (veliko besedilo)
- N24: NEUSTREZNA STRUKTURA OZ. LOGIČNO ZAPOREDJE NASLOVOV
- N25: INDIKATOR FOKUSA TIPKOVNICE NI VIDEN NA DOLOČENEM ELEMENTU
- N26: INDIKATOR FOKUSA TIPKOVNICE NI VIDEN
- N27: SLIKE BESEDILA
- N28: NEZADOSTEN KONTRAST NEBESEDILNEGA ELEMENTA
- N29: INDIKATOR FOKUSA TIPKOVNICE NI VIDEN NA DOLOČENEM ELEMENTU (neustrezen kontrast)
- N30: PONAVLJAJOČE SE DOSTOPNO BESEDILO
- N31: UPORABA IZKLJUČNO KAZALNE NAPRAVE ALI KRETENJ ZA UPRAVLJANJE FUNKCIJ VSEBINE
- N32: VIDEO VSEBINA BREZ PODNAPISOV (predposneta)
- N33: VIDEO VSEBINA BREZ ZVOČNEGA OPISA (predposneta)
- N34: NEUSTREZNA PRERAZPOREDITEV VSEBINE (na širini 320px)
- N35: VEČKRATNA UPORABA ISTE VREDNOSTI »ID« ATRIBUTA
- N36: PREDVAJALNIK NE OMOGOČA PREDVAJANJA PODNAPISOV
- N37: PREDVAJALNIK NE OMOGOČA PREDVAJANJA ZVOČNEGA OPISA
- N38: UPORABA IZKLJUČNO KAZALNE NAPRAVE ALI KRETENJ ZA DOSTOP DO VSEBINE SPLETNE STRANI
- N39: SKENIRAN DOKUMENT
- N40: OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA PODAJANJE NAVODIL KAKO IZPOLNITI POLJE OBRAZCA OB NAPAKI
- N41: OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA NAZNAVANJE STATUSNEGA SPOROČILA
- N42: VEČ NAČINOV NAVIGACIJE PO SPLETIŠČU
- N43: JEZIK SPLETIŠČA NI USTREZEN
- N44: »MAIN« MEJNIK VSEBUJE VSEBINO, KI SE PONAVLJA TUDI NA DRUGIH SPLETNIH STRANEH SPLETIŠČA
- N45: IZGUBA VSEBINE ALI FUNKCIONALNOSTI PRI POVEČANJU MEDBESEDILNEGA RAZMIKA
- N46: SAMO-AVDIO VSEBINA BREZ USTREZNE BESEDILNE ALTERNATIVE (PREPIS)
- N47: OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA ZAZNAVO NAPAKE
- N48: »CAPTCHA« BREZ ALTERNATIVNEGA NAČINA 48
- N49: FUNKCIJA NASLOVA
- N50: VRSTNI RED FOKUSA TIPKOVNICE NI USTREZEN

- N51: NAVIGACIJA SPROŽI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA
- N52: SPLETNA STRAN BREZ »MAIN« MEJNIKA
- N53: »MAIN« MEJNIK NE VSEBUJE VSE OSREDNJE VSEBINE SPLETNE STRANI
- N54: OBRAZEC BREZ USTREZNEGA DOSTOPNEGA IMENA
- N55: OBRAZEC BREZ GUMBA ZA ODDAJO
- N56: OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA HITER DOSTOP DO NAPAČNEGA VNOSA
- N57: INFORMACIJE IN RAZMERJA SE NE OHRANIJO
- N58: ELEMENT UPORABNIŠKEGA VMESNIKA NIMA PROGRAMSKO DOLOČJIVEGA IMENA IN VLOGE
- N59: KOMPLEKSNA SLIKA ALI GRAFIČNI ELEMENT NIMA USTREZNE BESEDILNE ALTERNATIVE
- N60: IKONA Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM
- N61: IKONA BREZ DOSTOPNEGA IMENA
- N62: JEZIK DELA SPLETIŠČA NI USTREZEN
- N63: AVTOMATSKA ODDAJA OBRAZCA BREZ PREDHODNEGA OPOZORILA
- N64: IZBIRA ELEMENTA SPROŽI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA
- N65: OZNAČBE ELEMENTOV OBRAZCA NE OPISUJEJO VSEBINE
- N66: IZGUBA VSEBINE OB POVEČANJU VELIKOSTI BESEDILA ZA 200%
- N67: ELEMENT UPORABNIŠKEGA VMESNIKA IMA DOSTOPNO IME, KI JE RAZLIČNO OD VIDNEGA IMENA
- N68: NAVIGACIJA S TIPKOVNICO NI MOGOČA PO PREMIKU NA DOLOČEN DEL SPLETNE STRANI (keyboard trap)
- N69: VSEBINA, KI SE PRIKAŽE OB PREMIKU KAZALNE NAPRAVE ALI FOKUSA TIPKOVNICE NA DOLOČEN ELEMENT NE VSEBUJE USTREZNIH MEHANIZMOV ZA PRIKAZ TE VSEBINE
- N70: UPORABA CSS ZA PRIKAZOVANJE SLIK
- N71: PRIVZETI JEZIK NA SPLETNI STRANI NI DOLOČEN
- N72: ODVEČNA POVEZAVA
- N73: VNOS V ISKALNO POLJE POVZROČI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA
- N74: SPLETNA STRAN BREZ MEHANIZMA ZA PREPREČEVANJE NAPAK (PRAVNE, FINANČNE, PODATKOVNE)

Dokument, ki obravnava napake, odkrite pri pregledovanju mobilnih aplikacij s poglobljeno metodo, napake označuje z črko M in zaporedno številko napake:

- M1: SLIKA BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM
- M2: POVEZAVA, KI VSEBUJE SLIKO BREZ OZ. Z NEUSTREZNIM ALTERNATIVNIM BESEDILOM
- M3: SAMO-AVDIO VSEBINA BREZ USTREZNE BESEDILNE ALTERNATIVE (PREPIS)
- M4: VIDEO VSEBINA BREZ PODNAPISOV (predposneta)
- M5: VIDEO VSEBINA BREZ ZVOČNEGA OPISA (predposneta)
- M6: GUMB Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM
- M7: GUMB BREZ DOSTOPNEGA IMENA
- M8: BESEDILO NI PROGRAMSKO DOLOČLJIVO
- M9: SLIKE BESEDILA
- M10: ZAKLENJENA USMERITEV ZASLONA
- M11: NEZADOSTEN KONTRAST BESEDILA
- M12: NEZADOSTEN KONTRAST NEBESEDILNEGA ELEMENTA
- M13: IZGUBA VSEBINE PRI POVEČANJU BESEDILA ZA 200%
- M14: POVEČANJE BESEDILA ZA 200% NI OMOGOČENO
- M15: NEUSTREZNA PRERAZPOREDITEV VSEBINE (na širini 320px)
- M16: IZGUBA VSEBINE ALI FUNKCIONALNOSTI PRI POVEČANJU MEDBESEDILNEGA RAZMIKA
- M17: INFORMACIJE O OBJEKTU (ELEMENTU) NISO PROGRAMSKO DOLOČLJIVE
- M18: OBJEKTA (ELEMENTA) NI MOGOČE AKTIVIRATI S PODPORNO TEHNOLOGIJO OZ. PROGRAMSKO UGOTOVITI SEZNAM DEJANJA IN PROGRAMSKO IZVESTI TA DEJANJA
- M19: IKONA Z NEUSTREZNIM DOSTOPNIM IMENOM

- M20: IKONA BREZ DOSTOPNEGA IMENA
- M21: OBRAZEC NI USTREZNO OBLIKOVA IN NIMA USTREZNIH OZNAČB
- M22: »CAPTCHA« BREZ ALTERNATIVNEGA NAČINA
- M23: INFORMACIJE IN RAZMERJA SE NE OHRANIJO
- M24: VSEBINA NI V SMISELNEM ZAPOREDJU
- M25: NI FUNKCIJE USTAVLJANJA MENJAJOČE SE VSEBINE
- M26: FOKUSNI VRSTNI RED NI USTREZEN
- M27: FUNKCIJA NASLOVA
- M28: SKENIRAN DOKUMENT
- M29: UPORABA IZKLJUČNO KAZALNE NAPRAVE ALI KRETENJ ZA UPRAVLJANJE FUNKCIJ VSEBINE
- M30: NAVIGACIJA SPROŽI NEPRIČAKOVANO SPREMEMBO KONTEKSTA
- M31: POVEZAVA BREZ OZ. Z NEUSTREZNIH DOSTOPNIM BESEDILOM
- M32: OBRAZEC BREZ GUMBA ZA ODDAJO
- M33: OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA ZAZNAVO NAPAKE
- N34: OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA PODAJANJE NAVODIL KAKO IZPOLNITI POLJE OBRAZCA OB NAPAKI
- M35: OBRAZEC BREZ MEHANIZMA ZA NAZNAVITEV STATUSNEGA SPOROČILA

Na podlagi vzpostavljene metodologije je bilo v letu 2023 izvedenih 190 inšpekcijskih nadzorov, in sicer 137 po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, 33 po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč in 20 po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij. Skupno je bilo v 190 nadzorih zaznanih 841 nepravilnosti, in sicer 376 pri nadzorih opravljenih s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč, 339 pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje spletišč in 126 pri nadzorih opravljenih s poglobljeno metodo za spremljanje mobilnih aplikacij.

Pri štetju nepravilnosti je potrebno dodati, da se pri nadzoru upošteva zgolj prva najdena napaka z določeno klasifikacijo (če je na spletni strani najdenih več napak N1, se v zapisnik navede zgolj prva, na ostale pa se opomni v opisu napake). Prav tako se pri nadzorih, opravljenih s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč nadzor izvaja zgolj do odkritja treh različnih nepravilnosti.

4.1.2 Nadzori po metodi za poenostavljeno spremljanje spletišč

IRSID je v letu 2023 opravil 137 nadzorov po metodi za poenostavljeno spremljanje spletišč (Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 sicer v točki 2.1.3 v prilogi 1 predvideva 138 nadzorov, vendar je, zaradi administrativne napake pri izbiri kvot, za nadzor bilo izbranih 137 zavezancev. Manjkajoči nadzor bo opravljen v letu 2024).

Pri uporabi poenostavljene metode za spremljanje spletišč, se nadzor izvaja ročno in s pomočjo avtomatiziranih orodij. IRSID se ni odločil za popolno uporabo zgolj avtomatiziranih orodij, saj le ta ponujajo manj kvalitetno analizo spletišča in pogosto podajo napačne zadetke, prav tako pa rezultati niso na voljo v slovenščini, kar ni primerno za delo inšpektorata.

Nadzor se izvaja do odkritja treh različnih nepravilnosti na domači strani spletišča. Za omejitev na tri nepravilnosti, se je IRSID odločil zaradi pomankanja kadrovske zmogljivosti in narave oz. bistva poenostavljenega spremljanja, ki ni zagotavljanje popolnega stanja dostopnosti, ampak opozarjanje zavezancev na nepravilnosti (IRSID po odpravi navedenih nepravilnosti od zavezanca zahteva uskladitev spletišča po zaključku inšpekcijskega postopka).

Vzorec zavezancev za nadzor s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč je IRSID izbral naključno izmed treh stebrov zavezancev (državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in druge osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje) in 12 statističnih regij. Izbor je potekal sorazmerno s številom prebivalcev v posamezni regiji in številom zavezancev v posameznem stebru. Izbranih je bilo 14 zavezancev iz prvega stebra (državni organi), 48 zavezancev iz drugega stebra (organi samoupravnih lokalnih skupnosti) in 75 zavezancev iz tretjega stebra (druge osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje). Glede na 12 statističnih regij, je 7 zavezancev pripadalo pomurski

statistični regiji, 21 podravske statistične regije, 5 koroške statistične regije, 17 savinjske statistične regije, 4 zasavske statistične regije, 5 posavske statistične regije, 9 jugovzhodne statistične regije, 36 osrednjeslovenske statistične regije, 14 gorenjske statistične regije, 3 primorsko-notranjske statistične regije, 8 goriške statistične regije in 8 obalno-kraške statistične regije.

IRSID je pri 137 nadzorih, opravljenih po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč ugotovil 376 nepravilnosti. Izmed teh 376 ugotovljenih nepravilnosti, je bilo največ napak z oznako N4 (N4: Povezava, ki vsebuje sliko je brez oz. z neustreznim alternativnim besedilom), in sicer 91. V 10 primerih v nadzoru ni bilo zaznanih napak, v 1 primeru je imel zavezanec zgolj 1 napako, v 3 primerih so imeli zavezanci 2 napaki, v 123 primerih pa so imeli zavezanci 3 napake.

Pregledovanje stanja po izdaji zapisnikov do 31. 12. 2023 še ni bilo zaključeno, zato ni možno podajati informacij o stanju odpravljanja nepravilnosti. Iz istega razloga IRSID v letu 2023 pri nadzorih, opravljenih s poenostavljeno metodo za spremljanje spletišč, ni izdal nobenega sklepa o ustavitvi postopka in nobene odločbe. Posledično ostaja vseh 137 zadev odprtih in se prenesejo v naslednje leto (kot tudi 1 zadeva iz leta 2021 in 2 zadevi iz leta 2022). Je pa IRSID v letu 2023 zaključil 4 zadeve, pri katerih so zavezanci odpravili nepravilnosti po izdaji odločbe (odločbe so bile izdane konec leta 2022).

4.1.3 Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč

IRSID je v letu 2023 opravil 33 nadzorov po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč (Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 sicer v točki 2.1.4 v prilogi 1 predvideva 17 nadzorov, vendar je moral inšpektorat nadoknaditi zaostanke iz preteklih let, in sicer 16 pregledov za leto 2022).

Pri uporabi poenostavljene metode za spremljanje spletišč se nadzor izvaja ročno. Nadzor se izvaja na reprezentativnem vzorcu spletnih strani na posameznem spletišču. Z metodo poglobljenega spremljanja se ocenijo najmanj interakcija z obrazci, kontrolniki vmesnika in pogovorna okna, potrditve vnosa podatkov, sporočila o napaki in druge povratne informacije, ki nastanejo z uporabniško interakcijo, kadar je to mogoče, ter obnašanje spletišča pri spreminjanju nastavitvev ali izbor. V zapisniku se navedejo vse odkrite nepravilnosti, vendar praviloma zgolj prva napaka ene vrste.

Vzorec zavezancev za nadzor po metodi za poglobljeno spremljanje spletišč je IRSID izbral naključno izmed treh stebrov zavezancev (državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in druge osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje) in 12 statističnih regij. Izbrana sta bila 2 zavezanca iz prvega stebra (državni organi), 6 zavezancev iz drugega stebra (organi samoupravnih lokalnih skupnosti) in 9 zavezancev iz tretjega stebra (druge osebe javnega prava po zakonu, ki ureja javno naročanje). Zaradi majhnosti vzorca je zavezance nemogoče izbrati sorazmerno po statističnih regijah glede na število prebivalcev, zato vzorec vključuje po 1 zavezanca iz vsake statistične regije, ostanek pa se porazdeli na statistične regije z največjim številom prebivalstva.

IRSID je pri 33 nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč ugotovil 339 nepravilnosti. Izmed teh 339 ugotovljenih nepravilnosti, je bilo največ napak z oznako N4 (N4: Povezava, ki vsebuje sliko je brez oz. z neustreznim alternativnim besedilom), in sicer 25. Zavezancev brez nepravilnosti ni bilo. V 1 primeru je imel zavezanec 2 napaki, v 1 primeru je imel zavezanec 3 napake, v 1 primeru je imel zavezanec 4 napake, v 1 primeru je imel zavezanec 5 napak, v 1 primeru je imel zavezanec 7 napak, v 3 primerih so imeli zavezanci 8 napak, v 5 primerih so imeli zavezanci 9 napak, v 4 primerih so imeli zavezanci 10 napak, v 4 primerih so imeli zavezanci 11 napak, v 3 primerih so imeli zavezanci 12 napak, v 3 primerih so imeli zavezanci 13 napak in v 6 primerih so imeli zavezanci 15 napak.

Po pregledu stanja odpravljanja napak po izdaji zapisnika, je bilo ugotovljeno, da je izmed 33 zavezancev 3 zavezanci niso odpravili nobene napake, 8 zavezancev je odpravilo del napak, 22 zavezancev pa je odpravilo vse napake. Od 339 nepravilnosti, je bilo odpravljenih 281 napak, 58 napak pa še ni bilo popravljenih.

IRSID je v letu 2023 pri nadzorih z uporabo poglobljene metode za spremljanje spletišč izdal 24 sklepov o ustavitvi (20 za nadzore opravljene v letu 2023 in 4 za nadzore opravljene v letu 2022). 25 zadev

ostaja odprtih, in sicer 13 zadev, odprtih v letu 2023 in 12 zadev odprtih v letu 2022. Odpre zadeve se prenesejo v leto 2024.

4.1.4 Nadzori po metodi za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij

IRSID je v letu 2023 opravil 20 nadzorov po metodi za poglobljeno spremljanje mobilnih aplikacij (Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 sicer v točki 2.1.5 v prilogi 1 predvideva 8 nadzorov, vendar je moral inšpektorat nadoknaditi zaostanke iz preteklih let, in sicer 8 pregledov za leto 2022 in 4 preglede za leto 2021).

Pri uporabi poenostavljene metode za spremljanje mobilnih aplikacij se nadzor izvaja ročno. Z metodo poglobljenega spremljanja se ocenijo najmanj interakcija z obrazci, kontrolniki vmesnika in pogovorna okna, potrditve vnosa podatkov, sporočila o napaki in druge povratne informacije, ki nastanejo z uporabniško interakcijo, kadar je to mogoče, ter obnašanje mobilne aplikacije pri spreminjanju nastavitev ali izbor. V zapisniku se navedejo vse odkrite nepravilnosti, vendar praviloma zgolj prva napaka ene vrste.

Pri izbiri vzorca za mobilne aplikacije je porazdelitev raznolika in reprezentativna. V vzorcu se upoštevajo pogosto prenesene mobilne aplikacije. Pri izbiri mobilnih aplikacij za vzorec se upoštevajo različni operacijski sistemi. Za namene vzorčenja se različice mobilne aplikacije, ustvarjene za različne operacijske sisteme, obravnavajo kot različne mobilne aplikacije. Klub temu se nadzore ene aplikacije na različnih operacijskih sistemih vodi v enem zapisniku. V vzorec se vključi le najnovejša različica mobilne aplikacije, razen kadar najnovejša različica mobilne aplikacije ni združljiva s starim, a še vedno podprtim operacijskim sistemom.

IRSID je pri 20 nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij ugotovil 126 nepravilnosti. Izmed teh 126 ugotovljenih nepravilnosti, je bilo največ napak z oznako M11 (M11: Nezadosten kontrast besedila). Zavezancev brez nepravilnosti ni bilo. V 3 primerih si imeli zavezanci 3 napake, v 2 primerih sta imela zavezanca 4 napake, v 6 primerih so imeli zavezanci 5 napak, v 1 primeru je imel zavezanec 6 napak, v 2 primerih sta imela zavezanca 7 napak, v 2 primerih sta imela zavezanca 8 napak, v 1 primeru je imel zavezanec 9 napak, v 2 primerih sta imela zavezanca 10 napak in v 1 primeru je imel zavezanec 12 napak.

Pregledovanje stanja po izdaji zapisnikov do 31. 12. 2023 še ni bilo zaključeno, zato ni možno podajati informacij o stanju odpravljanja nepravilnosti. Kljub temu je IRSID že izdal 3 sklepe o ustavitvi in s tem zaključil 6 nadzorov. 14 nadzorov oz. 7 odprtih zadev se tako prenese v leto 2024.

4.1.5 Izjava o dostopnosti

Pri vseh nadzorih se poleg tehničnih zahtev preverja tudi izjava o dostopnosti spletišča oz. mobilne aplikacije. Pri pregledu se preveri naslednjih 7 točk:

1. Spletišče ali mobilna aplikacija vsebuje izjavo o dostopnosti.
2. Izjava o dostopnosti vsebuje pojasnilo o tistih delih vsebine, ki niso dostopni, in o razlogih za takšno nedostopnost, ter navedbo nadomestnih možnosti.
3. Izjava o dostopnosti vsebuje opis mehanizma za zagotavljanje povratnih informacij iz 8. člena ZDSMA in povezavo nanj.
4. Izjava o dostopnosti vsebuje informacije o inšpekcijskem nadzoru iz 10. člena ZDSMA in povezavo na spletno stran pristojnega nadzornega organa.
5. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki upravljalce spletišča obvestijo, da spletišča ali mobilne aplikacije zavezanca niso skladne z zahtevami glede dostopnosti iz 5. člena ZDSMA.
6. Spletišče vsebuje možnost, da uporabniki zaprosijo za informacije glede vsebin spletišč in mobilnih aplikacij iz drugega odstavka 3. člena ZDSMA ter za informacije, ki v skladu z oceno o nesorazmernem bremenu iz 6. člena ZDSMA niso objavljene v dostopni obliki.
7. Izjava je bila posodobljena v zadnjem letu.

Izjava o dostopnosti, je bila v letu 2023 preverjena pri 190 zavezancih. Ugotovljeno je bilo, da so imeli zavežanci v 64 primerih skladno izjavo, v 67 primerih je bila izjava delno skladna (kršen je bil vsaj 1 izmed 7 pogojev), v 59 primerih pa izjava o dostopnosti na spletišču oz. v mobilni aplikaciji ni obstajala.

4.1.6 Drugo delovanje na področju ZDSMA

IRSID je, v skladu z drugim in tretjim odstavkom 9. člena ZDSMA, v letu 2023 začel delovati tudi na ozaveščanju zavežancev in splošne javnosti o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij. Področje je IRSID prevzel od MDP v zadnji četrtini leta 2023.

IRSID je 12. 12. 2023 uspešno izvedel dogodek z naslovom Predstavitev najpogostejših napak po ZDSMA. Na tri in pol urnem dogodku je sodelovalo 674 udeležencev.

Ob začetku predstavitve so zaposleni udeležencem predstavili delovno področje inšpektorata in zakonske obveznosti zavežancev po ZDSMA. V nadaljevanju pa najpogostejše napake zavežancev, tako na področju dostopnosti spletišč kot tudi mobilnih aplikacij. Takoj ob zaključku prvega sklopa predavanja, kot tudi na koncu rednega dela dogodka, so zaposleni IRSID odgovorili na vrsto vprašanj zavežancev po ZDSMA kot tudi druge zainteresirane javnosti. Dogodek je bil organiziran z namenom spodbuditi večjo ozaveščenost zavežancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij.

Dogodek je naletel na pozitiven odziv udeležencev. Posledično bo IRSID v letu 2024 predstavitev dopolnil s predlogi udeležencev in dogodek ponovil. Načrtovana je tudi organizacija drugih dogodkov na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.

IRSID je v letu 2023 tudi sodeloval pri organizaciji dogodka oz. predstavitvi preprostega jezika, ki ga je izvajala Zveza Sožitje. Namen predstavitve je bil udeležence (zaposlene v državni upravi) ozavestiti o rabi preprostega jezika kot jasne komunikacije s strani države, ki jo javnost lahko razume in uporablja.

4.2 Elektronska identifikacija in storitve zaupanja

Področje nadzora: Uredba eIDAS in ZEISZ		
Št.	Vrsta pregleda	Število nadzorov
1.	Storitve zaupanja	5
2.	Elektronska identifikacija	1

Sistemski nadzor na izvajanju ZEISZ in Uredbe eIDAS je bil zaradi kadrovskega primanjkljaja v letu 2023 izvajan v zelo omejenem obsegu. IRSID je izvedel 5 inšpekcijskih nadzorov na področju storitev zaupanja in 1 inšpekcijski nadzor na področju elektronske identifikacije.

Na področju izdajanja kvalificiranih potrdil za elektronske podpise je na podlagi Uredbe eIDAS, ZEISZ, ETSI EN 319 401 V2.1.1 General Policy Requirements for Trust Service Providers, ETSI EN 319 411-1 V1.1.1 Policy and security requirements for Trust Service Providers issuing certificates: General requirements, ETSI EN 319 411-2 V2.1.1 Policy and security requirements for Trust Service Providers issuing certificates: Requirements for trust service providers issuing EU qualified certificates, ETSI EN 319 412-1 V1.1.1 Certificate Profiles; Overview and common data structures, ETSI EN 319 412-2 V2.1.1 Certificate Profiles; Certificate profile for certificates issued to natural persons in ETSI EN 319 412-5 V2.1.1 Certificate Profiles; QCStatements, opravil tri inšpekcijske nadzore. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Na področju izdajanja kvalificiranih elektronskih časovnih žigov je izvedel nadzor na podlagi Uredbe eIDAS, ZEISZ, ETSI EN 319401 V.2.1.1 General Policy Requirements, ETSI EN 319421 V.1.1.1 Policy and Security Requirements in ETSI EN 319422 V.1.1.1 Time stamping protocol and time stamping

token profiles in IETF RFC 3161. Opravil je dva inšpekcijska nadzora. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Na področju elektronske identifikacije je izvedel en inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb ZEISZ, Zakona o osebni izkaznici (Uradni list RS, št. 35/11, 41/21 in 199/21), Uredbe eIDAS in Uredbe o določitvi sredstev elektronske identifikacije in uporabi centralne storitve za spletno prijavo in elektronski podpis (Uradni list RS, št. 29/22) v delu, v katerem urejajo elektronsko identifikacijo. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

V letu 2023 je IRSID prejel 7 vlog za odobritev spremembe delovanja 5 kvalificiranih ponudnikov storitev zaupanja. Po preučitvi sprememb je sedemkrat spremenil, podpisal in na novo objavil zanesljivi seznam voden pri Evropski komisiji. Zaradi pravilnega delovanja zanesljivega seznama, je bilo zaradi spremembe na strani Evropske komisije, potrebno spremeniti sidrno besedilo.

V šestem mesecu se je zgodil prevzem dveh ponudnikov kvalificiranih storitev zaupanja s strani tretjega, enemu ponudniku pa je bil kvalificiran status odvzet, ker se je odločil, da ne bo več ponudnik kvalificiranih storitev zaupanja. Tako se je seznam ponudnikov kvalificiranih storitev skrčil iz osem na pet.

Konec novembra 2023 je IRSID prejel tudi vlogo za vpis novega ponudnika kvalificiranih storitev zaupanja s sedežem izven Evropske unije. Vlogo IRSID še preučuje.

5. ZAKLJUČNE UGOTOVITVE

IRSID je v letu 2023 deloval skladno z načrtom dela, ki je bil sprejet v Inšpektoratu za javni sektor. Kljub procesu ustanavljanja novega organa, je IRSID v letu 2023 uspešno izvedel vse načrtovane nadzore.

Največji napredek je bil storjen na področju ZDSMA, saj je IRSID izvedel ne le vse nadzore, ki jih izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1524 v točkah 2.1.3, 2.1.4 in 2.1.5 v prilogi 1 za leto 2023 predvideva, ampak je izvedel tudi vse nadzore, ki jih v preteklih letih predhodni organi zaradi kadrovske podhranjenosti niso mogli izvesti.

Na področju ZDSMA se trenutno nahaja tudi največja problematika inšpektorata, saj je imel IRSID na dan 31. 12. 2023 kar 179 odprtih zadev. To je posledica dejstva, da je v letošnjem letu inšpektorat moral nadoknaditi zaostanke pri izvajanju nadzorov iz preteklih let, ki so bili posledica kadrovskega primanjkljaja.

Na področju ZDSMA je bilo v letu 2023 mogoče zaznati napredek predvsem pri odzivu zavezancev, ki so tematiko poznali bolje, kot v preteklih letih. Kljub temu je še vedno mogoče opaziti krčenje vsebin na spletiščih in mobilnih aplikacijah zavezancev na račun usklajevanja vsebin s smernicami dostopnosti. Poleg tega je IRSID ugotovil, da se mnogi zavezanci pritožujejo, da nimajo zadostnih finančnih sredstev, da bi svojo spletno stran ali mobilno aplikacijo uskladili s smernicami dostopnosti. Doseganje skladnosti s smernicami ZDSMA je dolgotrajen proces, kjer velja, da je najbolje če se dostopnost integrira že v proces vzpostavljanja spletišča oz. mobilne aplikacije. IRSID opaža težave tudi v nezadostnem poznavanju zahtev o dostopnosti pri posameznikih in podjetjih (izvajalcih), ki jih zavezanci najamejo za vzpostavitev oz. posodabljanje spletne strani oz. mobilne aplikacije.

IRSID je med svojim delovanjem opazil, da je v zadnjem času v porastu uporaba t.i. vtičnikov za dostopnost (»Accessibility overlays«), ki se večinoma reklamirajo kot orodja, ki naj bi zagotavljala skladnost spletišč s harmoniziranim standardom SIST EN 301 549 V3.2.1. Vtičniki za dostopnost so orodja ali tehnologije, ki so zasnovani s ciljem izboljšanja dostopnosti posameznega spletnega mesta. Del teh orodij zatrjuje, da se z njihovo uporabo na spletišču zavezanca zagotavlja dostopnost v skladu z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (Uradni list RS, št. 30/18, 95/21 – ZInfV-A, 189/21 – ZDU-1M in 18/23 – ZDU-10; v nadaljevanju: ZDSMA) in SIST EN 301 549 V3.2.1. Potrebno pa je razlikovati med prej navedenimi orodji in orodji, ki zgolj omogočajo uporabnikom, da svojim potrebam

prilagodijo videz oz. značilnosti posamezne spletne strani in ne trdijo, da rešujejo katero od težav v zvezi z dostopnostjo.

V Republiki Sloveniji je za doseganje zahtev po dostopnosti po ZDSMA potrebno zagotavljati skladnost s SIST EN 301 549 V3.2.1, ki se poleg svojih zahtev, v delu sklicuje na zahteve iz WCAG 2.1 (stopnja AA). Avtomatska zaznava napak je mogoča le za manjši del meril iz WCAG 2.1, večji del je za zagotavljanje dostopnosti potrebno preveriti ročno.

Avtomatsko popraviljanje napak povezanih z dostopnostjo najprej zahteva, da te napake zaznamo avtomatsko, kar pa je mogoče le za en del meril iz WCAG 2.1. Tako so trditve, da lahko določen vtičnik za dostopnost, avtomatsko in brez ročnega pregleda spletišča, zagotovi popolno skladnost z zakonodajo, neresnične. Ne obstaja avtomatsko orodje za zaznavo napak, ki bi lahko zaznalo vse napake, na način, da zadosti zahtevam WCAG 2.1 na stopnji A in AA. Še manj verjetno je pričakovati, da bo avtomatsko orodje zaznalo dodatne kriterije, ki jih postavlja SIST EN 301 549 V3.2.1. Dodatno pa je avtomatsko odpravljanje napak še bolj zahtevno kot le njihovo zaznavanje.

Poleg zgoraj navedenega lahko določeni vtičniki za dostopnost še poslabšajo dostopnost posameznega spletišča, saj v nekaterih primerih takšni vtičniki ovirajo delovanje podpornih tehnologij, ki jih uporabljajo osebe z različnimi oblikami oviranosti.

Stališče IRSID v zvezi z vtičniki za dostopnost je, da nobeno od avtomatskih orodij ne more popolnoma zagotoviti skladnosti spletišča s SIST EN 301 549 V3.2.1 in posledično tudi skladnosti z ZDSMA oziroma predstavljati zamenjave za celovit pristop k zagotavljanju dostopnosti spletišč. Uporaba teh vtičnikov tako ne zagotavlja skladnosti s trenutno veljavno zakonodajo na področju dostopnosti.

Na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja je mogoče zagotoviti, da ponudniki kvalificiranih storitev zaupanja delujejo v skladu z Uredbo eIDAS in ZEISZ ter s tem zagotavljajo visoko varnost svoje infrastrukture.

Na trgu Republike Slovenije je mogoče zaznati elektronske storitve, ki ne delujejo v skladu z Uredbo eIDAS in ZEISZ, a se spretno z izbiro terminologije izogibajo zakonski obveznosti ter poslujejo v očeh državljanov, kot ponudniki storitev zaupanja ali še več kot ponudniki kvalificiranih storitev zaupanja ter tako povzročajo zmedo.

5.1 Realizacija načrta dela in strateških usmeritev

IRSID je nadzore opravljal v skladu z Načrtom dela na področju informacijske družbe za leto 2023.

5.1.1 Sistemski inšpekcijski nadzori, ki so bili začeti v letu 2023

Nadzori na področju dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij:

Poenostavljena metoda nadzora spletišč	
PLANIRANO	REALIZIRANO
138	137

Pri nadzorih, opravljenih po poenostavljeni metodi za spremljanje spletišč, je bilo načrtovanih 138 nadzorov, opravljenih pa je bilo 137 nadzorov. Manjkajoči nadzor ni bil opravljen zaradi administrativne napake pri izbiri zavezancev za leto 2023.

Poglobljena metoda nadzora spletišč	
PLANIRANO	REALIZIRANO
33	33

Pri nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje spletišč, je bilo načrtovanih 33 nadzorov in tudi opravljenih nadzorov je bilo 33, kar pomeni 100% realizacijo načrta dela.

Poglobljena metoda nadzora mobilnih aplikacij	
PLANIRANO	REALIZIRANO
20	20

Pri nadzorih, opravljenih po poglobljeni metodi za spremljanje mobilnih aplikacij, je bilo načrtovanih 20 nadzorov in tudi opravljenih nadzorov je bilo 20, kar pomeni 100% realizacijo načrta dela.

Nadzori na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja:

Elektronska identifikacija	
PLANIRANO	REALIZIRANO
1	1

Na področju elektronske identifikacije, je bil načrtovan 1 inšpekcijski pregled, ki je bil tudi realiziran, kar pomeni 100% realizacijo načrta dela.

Storitve zaupanja	
PLANIRANO	REALIZIRANO
4	5

Na področju storitev zaupanja, so bili načrtovani 4 inšpekcijski nadzori, opravljenih pa je bilo 5 inšpekcijskih nadzorov, s čimer je IRSID presegel načrt dela za leto 2023.

5.1.2 Sistemski inšpekcijski nadzori, ki so bili začeti v letu 2022

Poenostavljena metoda nadzora spletišč	
PLANIRANO	REALIZIRANO
7	4

IRSID je v letu 2023 načrtoval rešiti 7 Inšpekcijskih nadzorov spletišč po poenostavljeni metodi, ki so bili začeti v letu 2022 oz. v letu 2021. Teh 7 zadev je sestavljalo 6 nadzorov iz leta 2022 in 1 nadzor iz leta 2021. Inšpektorat je zaprl 4 zadeve iz leta 2022, odprti pa ostajata 2 zadevi iz leta 2022 in 1 zadeva iz leta 2021.

Poglobljena metoda nadzora spletišč	
PLANIRANO	REALIZIRANO
16	4

IRSID je v letu 2023 načrtoval rešiti 16 Inšpekcijskih nadzorov spletišč po poglobljeni metodi, ki so bili začeti v letu 2022. Inšpektorat je uspešno rešil 4 izmed 16 zadev.

5.2 Sklep

IRSID ocenjuje, da je v letu 2023 uspešno opravil naloge po načrtu dela na področju informacijske družbe za leto 2023 in dosegel zastavljene cilje. IRSID je uspešno izvedel vse nadzore, ki so bili načrtovani. Zaradi zaostankov iz leta 2022 so bile dejavnosti zaposlenih usmerjene v opravljanje nadzorov, zato posledično IRSID ni uspel zaključiti večjega števila zadev, ki so bile odprte v letu 2023 ali v preteklih letih.

IRSID ocenjuje, da ima na področju ZDSMA trenutno zadostno kadrovska zasedbo. Na področju elektronske identifikacije in storitev zaupanja pa je kadrovska zasedba nezadostna, zato predlagamo, da se v kadrovskem načrtu za leto 2024 zagotovi kvota za vsaj dve dodatni zaposlitvi.

Dragan Petrović
v.d. glavnega inšpektorja